

درس پنجم « جهان های اجتماعی »

جهان اجتماعی یا جهان های اجتماعی؟

- نظم و همکاری بین اعضای موجود زنده (حیوانات، گیاهان، انسان) یکسان است.
مثال: همکاری بین دستگاه تنفس و گردش خون در همه انسان ها یکسان است.
مثال: درختان سرو در ایران ویا هر جای دیگر دنیا به یک صورت رشد و نمو میکنند.
- نظم و همکاری حیواناتی که به صورت جمعی زندگی میکنند طی عصرهای بعدی یکسان است و تغییر نمیکند.
مثال: همه مورچه ها و زنبورهای عسل در همه مکانها و زمانها زندگی یکسانی داشته اند.
- تفاوت حیوانات یک گونه با یکدیگر از نوع تفاوت های عرضی میباشد یعنی تفاوت در ویژگی های سطحی آنهاست.
مثال: شیر ها در ویژگی هایی چون رنگ و اندازه و ... با یکدیگر تفاوت دارند.
- تفاوت در انواع گونه ها با یکدیگر از نوع تفاوت های ذاتی میباشد یعنی تفاوت در ویژگی های اساسی آنهاست.
مثال: تفاوت شیر با آهو.

جهان ها اجتماعی یکسان اند یا متفاوت؟

- همه ما در جهان اجتماعی متولد میشویم و پس از ما نیز جهان اجتماعی همچنان وجود دارد اگر ما فقط جهانی را ببینیم که در آن متولد شده ایم ممکن است گمان کنیم که جهان اجتماعی تنها یک شکل دارد اما این چنین نیست.
- ما زمانی به تنوع جهان اجتماعی پی میبریم که:
۱- چشم خود را بر جوامع دیگری که هم اینک در نقاط دیگر دنیا وجود دارند باز کنیم. (مقایسه ایران با چین و ...)
۲- به تاریخ گذشته خود رجوع کنیم (مقایسه جامعه امروز ایران با دوره هخامنشیان و قاجار و ...)

علت تفاوت و تنوع جهان اجتماعی انسان ها چیست؟

- ویژگی جهان اجتماعی انسان عبارتند از:
۱- انسان ها جهان اجتماعی را آگاهانه و خلاق بوجود می آورند.
۲- انسان ها در برابر فرهنگی که از طریق تعلیم و تربیت به آنها منتقل میشود موجوداتی فعال و تاثیر گذارند.

• ویژگی زندگی اجتماعی حیوانات عبارتند از:

- ۱- حیوانات زندگی اجتماعی خود را براساس غریزه و به دور از آگاهی و خلاقیت میسازند.
 - ۲- حیوانات قادر به تغییر محیط زندگی خود نیستند و موجوداتی منفعل و تاثیر پذیر هستند .
- مثال : لاک پشت پس از خارج شدن از تخم بدون راهنمایی به طرف دریا می رود و می داند باید چه چیزی را بخورد و از چنگ چه حیواناتی فرار کند .

• عوامل پیدایش جهان های اجتماعی مختلف عبارتند از:

- ۱- تنوع آگاهی و نگرش انسان ها
 - ۲- تنوع اراده و اختیار انسان ها
- مثال : پیدایش جهان اجتماعی مبتنی بر تبعیض نژادی مانند(آپارتاید در آفریقای جنوبی)
- مثال : پیدایش جهان اجتماعی مبتنی بر برابری نژاد ها و زبان ها و ... (شبه جزیره عربستان بعد از بعثت پیامبر)

تفاوت های میان جهان اجتماعی چه نوع تفاوتی است؟

- زندگی اجتماعی انسان همواره دچار تغییرات مختلفی میشود اما هر تغییری که در زندگی اجتماعی رخ میدهد باعث تغییر و تبدیل جهان اجتماعی نمی گردد .

• تغییراتی که در جهان اجتماعی رخ میدهند به دو دسته تقسیم میشوند :

- ۱- تغییراتی که مربوط به لایه های سطحی جهان اجتماعی است (نمادها و هنجارها) و درون یک جهان اجتماعی واحد رخ میدهد و جهان اجتماعی را به جهان دیگری تبدیل نمی کند .
مثال : تغییر در لهجه ، جمعیت و رشد اقتصادی .
- ۲- تغییراتی که مربوط به لایه های عمیق و بنیادین جهان اجتماعی است (عقاید و ارزش ها) و جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگری تبدیل میکند .
مثال : تغییر در عقاید انسان نسبت به اصل جهان و هستی .

- تفاوت هایی که به ارزش های کلان و اعتقادات اصلی باز می گردد ، از نوع تفاوت های میان جهان های اجتماعی مختلف است .

• زبان عربی حامل کلام و بیان الهی زیرا :

- با ظهور اسلام عقاید و ارزش های بنیادین جامعه جاهلی (بت پرستی) نابود شد و لایه های سطحی جامعه جاهلی (زبان عربی) در خدمت اسلام قرار گرفت .

آیا جهان های اجتماعی تاریخ (سرگذشت و سرنوشت) یکسانی دارند؟

• در پاسخ به این سوال دودیدگاه وجود دارد :

- ۱- عده ای معتقدند که همه جهان های اجتماعی شبیه یکدیگرند و مسیر یکسانی را برای رشد خود طی میکنند .
(جهان های در طول هم هستند)
- ۲- عده ای معتقدند که جهان های اجتماعی متنوع هستند و مسیر مخصوص به خود را میپیمایند .
(جهان های در عرض هم هستند)

• ویژگی های دیدگاه جهان های در طول هم عبارتند از :

- ۱- همه جوامع انسانی شبیه یکدیگرند و مسیر یکسانی را طی میکنند.
- ۲- نگاه تک خطی به تاریخ بشر دارند یعنی همه جوامع در یک خط قرار دارند .
- ۳- در این مسیر برخی از جهان های اجتماعی پیشرفته تر و برخی عقب مانده اند.
- ۴- جوامع عقب مانده باید جوامع پیشرفته را الگوی حرکت خود قرار دهند .

• ویژگی های دیدگاه جهان های اجتماعی در عرض هم عبارتند از :

- ۱- جهان های اجتماعی متنوع هستند.
- ۲- هر جهان اجتماعی فرهنگ و تمدن مناسب خود را بوجود می آورد.
- ۳- فرهنگ ها و تمدن ها بر اساس ارزش ها و آرمانهای خود متحول میشوند و مسیر های مختلفی را میپیمایند.
- ۴- برخی تمدن ها و فرهنگ ها زمان طولانی دوام می آورند و بعضی پس از مدتی از بین میروند .
- ۵- جهان های اجتماعی مختلف با یکدیگر روابط متقابلی دارند و میتوانند از تجربیات یکدیگر استفاده کنند .

• مردم شناسان از جهان های اجتماعی متفاوتی چون غرب، اسلام ، چین و هند یاد میکنند زیرا :

آنها معتقدند که جهان های اجتماعی متنوع هستند و فرهنگ و تمدن متناسب با خود را بوجود می آورند .

- هیچ جهان اجتماعی نمیتواند با حفظ هویت مسیر جهان اجتماعی دیگری را ادامه دهد.

• ویژگی های جهان اجتماعی زنده وسالم عبارتند از :

- ۱- فعالانه با جهان اطراف خود ارتباط برقرار می کنند.
- ۲- مطابق با نیاز های خود از دستاوردهای جهان های اجتماعی دیگر استفاده می کنند .
- ۳- در صورت لزوم در دستاوردهای جهان های اجتماعی دیگر تغییراتی ایجاد کرده سپس آنها را مورد استفاده قرار میدهد.